

MAGYARÁG

1938. Máj 26

VII. No. 144

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Fondator:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIATA MIHAI-VITEAZUL 4

Hétfőn Henlein Hodzsával tárgyal Elsimult a cseh-német incidens

Prága, május 24. A csehszlovák belpolitikában hétfőn bekövetkezett a döntő fordulat Henlein Konrád hétfő délután 4 órakor Prágába érkezett és 6 órakor megjelent a miniszterelnökségi palotában, ahol Hodzsa Milan miniszterelnökségi palotában, ahol Hodzsa Milan miniszterelnökkel tanácskozássra ült össze. Henlein este 9 órakor távozott a miniszterelnökségről.

A találkozás híre egész Csehszlovákiában nagy szenzációt keltett.

Tudvalevő, hogy Henlein mindeddig kitért a Hodzsával való találkozástól.

A szudéta-német párt sajtóirodája közleményt adott ki Henlein és Hodzsa találkozásáról. A közlemény szerint a megbeszélés célja tájékoztató eszmecsere volt a politikai helyzet tisztázása és a nyugalom helyreállítása végett.

A kisebbségi statútumról nem tárgyalak.

Krofta cseh külügyminiszternek kedden kellett volna elmondania beszédét a cseh parlament külügyi bizottsága előtt. Az expozé azonban elhalasztották.

Hitler koszoruja

Kedden ment végbe az Egerben agyonlőtt két szudéta-német temetése.

Hitler koszorut küldött a koporsóra.

Berlin, május 24. A német sajtó megállapítja, hogy a helyzet enyhült ugyan, de még nem tudni, hogy

vajjon a szudéta-németek helyzete elérkezett-e már legkényesebb szakaszához, vagy már el is mult a válság?

A német sajtó nem titkolja, hogy a krízis szombat éjszaka érte el tetőfokát, amikor tartani lehetett a kirohbanástól.

Szombat éjszakától hétfő délutánig a helyzet enyhült, de hétfő délután újból nyugtalanság jelentkező léptek fel. A berlini sajtó szerint a kirohbanást csak az akadályozta meg, hogy a szudéták megőrizték a

nyugalmukat. Anglia közbelépése is hozzájárult a végleges kifejlés megelőzéséhez, de a német sajtó tiltakozik az ellen, hogy Anglia protektorátust vállaljon Csehszlovákiában.

Berlin, május 24. Beck lengyel külügyminiszter Stockholmába utaztában átutazott Berlinen. A külügyminiszter

azonban nem szállott ki kocsijából.

London, május 24. Az angol alsóház hétfői ülésén Chamberlain miniszterelnök nyilatkozott a csehszlovákiai eseményekről. Röviden vázolta a helyzet történetét, majd hangoztatta, hogy az angol kormány teljes befolyását latba vetette annak érdekében, hogy ne tör-

ténjenek kijavíthatatlan nyilatkozatok és cselekedetek és nyitva maradjon az út a békés tárgyalásokra. Értesülése szerint a Hodzsa miniszterelnök és Henlein közti találkozás már hétfőn este, vagy kedden reggel megtörténik. A jelenlegi pillanatban a helyzet bizonyos mértékben javult.

Éjjel egy óráig folyt a Zelea Codreanu per tárgyalása

Bucuresti, május 24. Hétfő reggel 9 órakor kezdődött meg a katonai törvényszék előtt a Codreanu pör főtárgyalása. A délutáni tárgyalás a vádirat és vádtanácsi határozat ismertetésével kezdődött.

Ezután Zelea Codreanu megkezdte vallomását. Bejelentette, hogy elsősorban azokról a pénzalapokról akar beszélni, amelyekből a volt Vaszgárda, majd a „Mindent a hazáért” párt kiadásait fedezték.

— Azt a 40 millió leit, melyet a vádpontok szerint néhány nap alatt költöttünk volna el, 1933 november 1 és 1938 április 1 között használtuk fel propaganda célokra — mondotta Zelea Codreanu.

— Találtak a lefoglalt iratok között többek között olyan

jegyzeteket is, melyeken a következő feljegyzések voltak: Mihail Manoilescu 72.000, Coriolan Manoilescu 52.000, Mircea Manoilescu 42.000. Ez a három tétel nem az elszámoláshoz tartozott, hanem a három Manoilescunak a sorocani üzemeiktől kapott fizetését jelentette. Meg akartam ugyan is tudni, hogy mennyit keres egy üzemi igazgató és vezérigazgató.

Zelea Codreanu hangoztatta, hogy a volt Vaszgárda és a Mindent a hazáért párt kiadásait adományokból és hozzájárulásokból fedezték. Később pedig azért alapította meg a legionáriusok kereskedelmi szervezetét, hogy ilyen módon szerezzen pénzt propaganda célokra.

volt arra, hogy informátorokat tartsak, sem a vezérkarnál, sem a szigurancán — mondotta — mert azt, amit meg akartam tudni, megtudtam a sajtóból, vagy a kávéházi Konrádoktól, akik minden ügyet megvitátnak a kávéházi asztaloknál.

ZÁRT TÁRGYALÁS.

Radu Jonescu főügyész — mielőtt Zelea Codreanu tovább folytathatná vallomását, — kéri az elnököt, hogy rendeljen el zárt tárgyalást. Az elnök a zárt tárgyalást el is rendeli és a nyilvánosság kizárásával olvassák fel a 255. számú sziguranca jelentést, a mely különböző vádakokat tartalmaz Zelea Codreanu ellen.

A zárt tárgyalás felfüggesztése után Zelea Codreanu tovább folytatja vallomását és a külföldi kapcsolatokról beszélt. Hangsúlyozza, hogy sohasem akarta a külföld beavatkozását az állami életbe.

Éjjel fél 1 van, amikor az elnök felfüggeszti a tárgyalást.

Szabadlábrahelyezték Pop Pamfilt — akit Drugariu marghitai főszolgabíró feljelentett zsarolásér

Mint tegnapi számunkban megírtuk, Dr. Drugariu marghitai szolgabíró feljelentette Pop Pamfil nevű diákot — mert az meg akarta zsarolni. A vizsgálóbíró lefartóztatta a diákot — a törvényszék azon-

ban tekintettel arra, hogy a várható büntetés nem nagyon súlyos, — valamint Popnak állandó lakóhelye van, — elrendelte Pop szabadlábra helyezését.

A német-cseh válság

Szombattól hétfőig izgalmas órákat élt át a világ. Szombaton a szudéta németek két forgalmas községében, Égerben és Aschban jelentékeny incidensek történtek. Égerben a katonaság agyonlőtt két szudétanémet földművest, akik nem akartak megállani a kötelező felszólításra, Aschban pedig egyik cseh katonára idő előtt lövöldözni kezdett. A lövöldözésnek nem volt semmi következménye, de az egész vidék nyugalma felborult. Vasárnap úgy látszott, hogy nyit harcokra kerül a sor. A német határon ugyanakkor csapatösszevonásokat eszközöltek, mire Csehszlovákia két korosztály mozgósításával válaszolt. Erre Lengyelországban is csapatösszevonások történtek, s ugyancsak katonai mozgásokat hajtottak végre Magyarországon is. Minden jel arra mutatott, hogy Németország végzetes lépésre szánja magát. Az incidensekről közölt összes német kommentárok ma is azt a határozott benyomást keltenek, hogy Németország casus bellit keres és talál a szudéta-németek állítólagos sérelmeiben. „Németország nem maradhat nyugodtan — kiáltják a német lapok — amíg Csehszlovákiában német vér folyik”.

A rendkívül feszült helyzetnek csak Anglia magatartása szolgált némileg enyhítésére. Az angol kormány vasárnap is minisztertanácsot tartott. Az angol lapok megjegyzik, hogy a vasárnapi minisztertanács tárgya eddig még csak egyszerű volt példa a világháború befejezése óta, ez is az Anschluss idején történt.

Hétfőre azonban mégis enyhült valamennyire a helyzet, ámbar a német sajtó még most is casus bellik után kutat, hogy a feszült hangulatot tovább is fentartihassa. Erre vallanak azok a jelentések amik szerint a 10 cseh katonára fel akarta robbantani a Taia folyon át vezető hidat. A hírt természetesen német részről keltették, ámbar kétségtelen, hogy Csehszlovákia a német provokációra erőlesen és provokációval felel. A cseh lapokból megállapítható, hogy a helyzet közel sem azonos azzal a helyzettel, mely az Anschluss előtt volt Ausztriában. A cseh lakosság hangulata szenvedéllyel fűtött ugyan, de mégis nyugodt és céludatos. Csehszlovákia megvédi határait, ha Németország még is megtámadná. Politikai körökben mégis az a vélemény, hogy a német katonaság összpontosítása és a cseh szudéta incidensek kirobantása inkább szól Németország nyugati határai, mint a keleti ha-

Fegyelmi eljárás megindítását kérték maguk ellen a ciuci Ügyvédi Kamara választmányi tagjai

Mercurea-Ciuc, május 24. — Előző híradásainkban megírtuk, hogy ciuci Ügyvédi Kamara választmányainak magyar tagjai: dr. Ábrahám József, dr. Balogh Lajos, dr. Kolombán József és dr. Zakariás Jenő tisztességükre lemondottak, miután az elfogadott és kötelezővé tett ügyvédi nyelvizsga miatt támadások érték őket nemcsak a Kamara idő-

sebb magyar tagjai, hanem a magyar sajtó részéről is. A vasárnap megtartott kamarai gyűlés a lemondást nem fogadta el, ellenben teljesítette a magyar választmányi tagok kérését és elrendelte a fegyelmi eljárás megindítását. Az egyik napilapban megjelent bíráló vezércikk miatt folyamatosan tett bűnügyben dr. Tetu Aurélnak adtak megbízatást. A

dr. Daradics Félix ügyvéd nyugdíjazásával megüresedett választmányi tisztségre meg-ejtett szavazás nem vezetett eredményre, a jelöltek, dr. Pitner Árpád, dr. Karda István, dr. Zakariás Bálint nem kapták meg a szavazatoknak azt a százalékát, amely a választás hoz szükséges lett volna. Így új választás történik a következő gyűlésen.

Pisztollyal nőt követelt -- megverték és letartóztatták

Tegnap este a megyeri lóversenytéren Klement Béla szerelő két barátjával és egy nőismerősével sétált. A sötétből előugrott egy fiatalember

hatlövétű forgópisztolyt fogott a társaságra

és azt követelte, hogy a társaságban lévő hö'gy menjen el vele, Klement és barátai lefogták a pisztolyos fiatalembert, fegyverét elvették tőle és úgy megütötték a pisztollyal, hogy fejét előntötte a vér.

Bevitték ezután a rendőr-

ségre, ahol kiderült, hogy a menyőt August Józsefnek hívják, huszonegyéves napszámos Augustot a mentők részestették első segélyben. A pisztolyos napszámost ezután előzetes letartóztatásba helyezték.

Ezer lej miatt meggyilkoltak egy caransebesi szénmunkást

Timișoara, május 24. Caransebesen Beuca Péter harminckilencéves vasúti szénmunkás rablógyilkosságnak esett áldozatául. Beuca miután felvette bérét, mintegy ezerháromszáz lejt, hazatérőben több kocsmába tért be. Abban a koc-

mában ahol utoljára látták, két ötszázast vett ki a zsebéből. Valaki ezt megláthatta és nyilván a pénz miatt hátulról a fejébe szurt. Beuca a közeli patakba esett, az elvetemült merénylő azonban kihúzta a vízből, négy mély szurást ej-

tett a nyakán, a torkát is átvágta s végül kirabolta a szerencsétlen embert. A gyilkosság gyanúja egy Borlova községbeli pásztor ellen irányul, akit a gyilkosság helyének közelében láttak.

Vendéglői politizálás után szurkálás

Budapest, május 24. Tegnap éjszaka véres verekedés játszódott le a Murányi ucca és az Elemér ucca sarkánál. Egy közeli vendéglőben borozgatott Schultheis János, Sinkó Tibor, Boross Gyula, Tibold József és Takács Béla kőművesek. Borozgatás közben

politizálni kezdtek

a társaság véleménye megoszlott és emiatt már bent a vendéglőben éles szóváltások és durva megjegyzések hangzottak el.

Amikor a vendéglőből kimentek, az uccán folytatódott a veszekedés és verekedéssé fajult a dolog. Kések is kerültek elő, Schultheis a karján, Tibold a hátán kapott szurást, a legsúlyosabban azonban Bo-

ross Gyula sérült, akit kétszer hasbaszurta. A rendőri nyomozás megállapítása szerint,

Takács Béla volt a szurkáló. Előállították a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

Két álhírlapíró garázdálkodik Satumaren

Satumare, május 24. Pár nap óta két választékosan öltözött fiatalember látogatta sorra az itteni vállalatokat és „inspektorként” mutatkozva be, birságokat vet ki, különböző adóeltitkolások s más hasonló szabálytalanságok címén. A birságoktól azonban azonnal elállnak, mihielyt a kiszemelt áldozat néhány lejt lefizet valamely ismeretlen fővárosi lap-

„előfizetésére”. A két álhírlapíró (mert végül is ez derült ki róluk) már napok óta büntetlenül zsarol s minden bizonynyal szép summa pénzt szedhetett össze. Akit legközelebb meglátogatnak, megtehetné megzsarolt embertársainak a szolgálatot, hogy kimélet nélkül rendőrkézre juttassa az újságírói címmel visszaélő kalandorokat.

lárok felé. A háború veszélye azonban így is fennáll. Nem kizárt eset, hogy Hitler római látogatása folyamánaképen

Németország súlyos közép-európai helyzet provokálásával igyekszik Franciaország feléig-meddig feladott bencm-

avatkozási elvét ellensúlyozni.

Amire még példa nem volt
üzletének 25 éves fennállása alkalmából

25 leiért ócska kalapját
ujjá alakítja (nőit és férfit)
Szántay né Gör. kath. templommal szemben

HITLER és a hadsereg vezetői között ellentétek merültek fel

A francia közvélemény figyelme e pillanatban

München felé fordul, ahol a birodalom legfőbb politikai és katonai vezetői Hitler elnöklete alatti tanácskoznak Henlein jelenlétében a további lépések felől.

A párisi értesülések szerint e tanácskozáson három irányzat alakult ki.

Hitler felfogása szerint azonnali és erőteljes közbelépésre van szükség Göring véleménye szerint a német birodalmi politikának Észak felé

kell fordulnia míg a Reichswer vezetői mérsékletet tanácsolnak

meri úgy látják, hogy a Németbirodalom gazdasági és pénzügyi viszonyai nem teszik ajánlatossá egy háborús lépés megkockáztatását.

ANGLIA DEMARSA

Berlinből jelentik: Henderson berlini angol nagykövet tegnap sorozatos tárgyalásokat folytatott Ribbentrop német külügyminiszterrel. A nagykövet az angol kormány erőteljes demarsát továbbította és bejelentette, hogy Anglia Franciaország mellé áll, hogyha a helyzet kiéleződik. A Ribbentroppal való tárgyalások után Henderson nagykövet érintkezésbe lépett kormányával, majd miután London-

ból újabb utasítást kapott, ismételtén a külügyminisztériumban ment és közölte, hogy az angol kormány biztosítékokat kér. A második megbeszélés után a nagykövet ismételtén érintkezésbe lépett Londonnal és a legnagyobb meglepetésre harmadszor is felkereste Ribbentropot.

Berlini diplomáciai körökben hatalmas érdeklődéssel kísérték az izgasmas tárgyalásokat, melyekről azonban,

csupán egész elmosódó részletek szivárogtak ki. Annyi tény, hogy Anglia nagyon határozott hangon közölte a német kormánnyal, hogy egy esetleges erőszakos lépésnek beláthatatlan következményei támadhatnak. A késő esti órákban még az a hír érkezett Berlinből, hogy Henderson nagykövet nem tudott ki-elégítő választ küldeni kormánynak.

Sibiu is tartományi székhelyet kér

Sibiu, május 24. Az új közigazgatási törvényjavaslat tudvalevőleg hét tartományi székhelyet állapít meg. Eredetileg úgy volt, hogy Sibiu is tartományi székhely lesz, később azonban Timişoara, illetőleg Braşov javára elejtették ezt a

tervet. Most Sibiuiban az özszes hatósági vezetők értekezletet tartottak és elhatározták, hogy memorandumban fordulnak Öfelségéhez, Miron Cristea miniszterelnökhez és Armand Calinescu belügyminiszterhez kérve, hogy Sibiu ré-

szére is adjanak tartományi székhelyet, tekintve, hogy Sibiu hadtestparancsnokság is van és ott van az orthodox érsekség. A memorandumot Balan metropolita vezetésével küldöttség viszi fel Bucureşti-be.

Nemzetközi zsebmetszőnőt fogtak egy budapesti templomban

Budapest, május 24. Tegnap délelőtt esküvő volt a cseh-ugocai zsidótemplomban. Az esküvetési szertartás után a fiatal pár a padosok közötti folyosón kifelé vonult, nyomukban a násznép, a rokonság, köztük a menyasszony nagybátyja, Horváth Gyula kereskedő. A rokonság boldogan fogadta a gratulációkat. Horváth Gyulához is odalépett egy feltűnő eleganciával öltözött, lefátyolozott nő:

Gratulálok, őszintén gratulálok — mondotta és ezzel megölelte és homlokonsókolta Horváth Gyulát.

A kereskedő nem tudta, ki lehet az elegáns nő, de nem is volt sok ideje gondolkodni,

mert érezte, hogy a „rokon” jobbkeze becsuszik a zsebébe és kiemeli a pénztárcát. Horváth elkapta az elegáns nőt, feltűnés nélkül kivitte az utcára és rendőrnek adta át, aki előállította a főkapitányságra.

A rokonnak „maszkírozott” gratuláló tolvajról azt mondták, Tóth Ilona a neve, állásnélküli magántisztviselő. A rendőrségen mindenesetre ujjlenyomatot vettek róla, utána néztek a bűnügyi nyilvántartó hivatalban és kiderült, hogy a nevet mondott: Czoller Pálné született Boday Irma a valódi neve, nyilvántartott nemzetközi zsebmetszőnő, csak nemrégiben érkezett Budapestre külföldről. Ez lett volna az első

„vágása”, de nem sikerült a dolog. Czollernét letartóztatták.

Küldje gyermekét a tengerpartra!

Mangalian, a „PLAJA COPILOR”,
gyermeknyaraló telep

Dr. Imas M. Róza, Párisban specializált gyermekorvos vezetésével

Torna, sport, napfürdő stb. szakszerű felügyelet mellett. **Speciális gyermek konyha naponta 5 étkezés.** Román magyar német társalgás. Tájékoztató ismertetést küld és jelentkezéseket felvesz **Dr. Imas Róza** Bucureşti, Str. Nicolae Filipescu 3. Telefon: 44 76. Nyitva június 15-től szeptember 15-ig.

Véletlenül lelőtte a fiát

Pécs, május 24. Palócz Dénes 42 éves hertelendi gazdálkodó tegnap délután a kertjében vadászfegyverrel akarta elriasztani a verebeket. Nem vette észre, hogy a bokrok mögött játszadozik ötéves Ferenc

nevű fia, a vadászfegyverrel a bokrokra lőtt és a sörétek a kisfiu mellébe furódott.

Palócz rémülten sietett orvosért, de már nem lehetett segíteni, a szerencsétlen kisgyermek belehalt sérüléseibe.

Elítélte a tábla is a nyugdíjasok megkárosítóját

Oradea, május 24. Az oradeai törvényszék Dementiné Hubert Ilonát a törvényszék héthavi fogházra ítélte, mert még a Iorga-kormány idején amikor nem fizették a nyugdíjasokat, több nyugdíjas járandóságát felvette és eltulajdonította. A tábla ma tárgyalta Hubert Ilona ügyét és a büntetést héthavi fogházzal 1 hó és 15 napra, az 5000 leies pénz büntetést pedig 2000 leire szálaltották le.

Beomlott egy kavicsbánya: egy halott

Nagyvázsonyból jelentik: Gróf Lőrinc, Kocsis Ferenc és Timár Zoltán bányászok a nagyvázsonyi kavicsbányában dolgoztak. Az egyik tárnasztófala meglazult, beomlott és maga alá temette a három embert. Hosszas mentőmunkálatok után sikerült csak a három bányászt kiszabadítani, kik közül Gróf Lőrincben már nem volt élet. Két társát a mentők súlyos állapotban szállították a kórházba.

Gyújtogatott az elmebeteg leány

Dunaföldvárról jelentik: Kókas Miklós dunaföldvári gazdálkodó Vörösmarty uccai házában szombatról vasárnapra virradó éjjel tűz ütött ki. Pár pillanat alatt lángba borult a ház, kívül két gazdasági épület is. A tűzoltók négy órai megfeszített munkával tudták csak eloltani a veszedelmesen harapózó tüzet. A csendőrség megállapította, hogy gyújtogatás történt s el is fogta a gyújtogatót, Sipők Mária 19 éves elmebeteg lány személyében.

Elrúlettezte társai óvadékát a méltóságos trafikós asszony

Budapest, május 24. Ez év január 12-én a főkapitányság 200-as cellájának ajtaja egy nemrég előkelő szerepet játszó uriaszony mögött záródott be: Maderspach Károlynét, egy magas állású köztisztviselő özvegyét, három rendbeli óvadék

csalás címén tartóztatta le a rendőrség.

Az öszülőhajú, finomarcú, sápadt méltóságos asszony minden izében remegve fogadta a rendőrség döntését és csalásonnyit mondott:

— Tudomásul veszem letartóztatásomat, megnyugszom...

Özv. Maderspach Károlyné több ezer pengővel károsította meg azokat, akiket társul vett maga mellé Rákóczi-úti kis trafikjába. Az egyiktől 3500 pengőt, a másiktól 1000 pengőt, a harmadiktól 600 pengőt vett fel, de azok sohasem kapták vissza pénzüket.

A játék démona

A mindig elegáns és mindig jókedvű méltóságos asszony, amikor kezei között érezte a pénzt, már alig várta az estét hogy felmenjen megszokott rulettklubjába és a zöldasztalnál próbáljon szerencsét. — Annyira elhatalmasodott játék szenvedélye, hogy háztartási alkalmazottjának adta át a trafik kulcsát — vagy ha az nem volt kéznél, az első idegenre bízta a dohányosde kulcsát, hogy az menjen az üzletnyitáshoz. Ő maga gyöngyöző homlokkal, meredt szemekkel figyelte a korong utját estétől a hajnali órákig. Mindegyik ottmaradt a zöldasztalon, mindig újból pénzre volt szüksége. Az áldozatok hordták a pénzt. Eleinte be tudta tömni a lyukakat, az egyik óvadékos pénzéből fizette a másikat. Végül is elborították a hullámok és nem volt menekvés. Jöttek a feljelentések, a rendőrség beidézte Maderspachnét, akit kihallgatása után az őrizetese cellájába vezettek.

Az ügyészség Markó-uccai fogházába került. A virulószerű karcsú asszony évtizedeket öregedett a cellában börtörkálva ment fel a vizsgálóbíróhoz, megtörtén válaszolt a kérdéseire, míg kihirdeték előtte a letartóztatásáról szóló végzést. Ez ellen sem tiltakozott, teljesen beletörődött a sorsába. Közben elkészült a vádirat, az ügyészség többrendbeli óvadéksikkasztással vádolta meg az előkelő családból származó uriaszonyt.

Ügye először a törvényszék elé került. Maderspachné azal védekezett, hogy rajta kívül álló okokból jutott tönkre. Jóhiszeműen vette fel a pénzeket. Arra a kérdésre, hová tette az óvadékosok pénzét, kénytelen volt beismeri, hogy a kártya, a rulett ejtette hatalmába és ez sodorta a bűn útjára.

A törvényszék másfélévi börtönrre ítélte a méltóságos asszonyt, aki felebbezett az ítélet ellen.

Ma került ügye a tábla elé. Dr. Seifert Géza védő a méltóságos asszony védelmében előadta, hogy a más légkörben élő, megvédett uriaszony nem volt tisztában cselekedeteinek súlyával. Elképzelhetetlennek tartotta, hogy elcsusztatik egy narancshéjon. Azóta is igyekszik mindeztől megkímélni a kárát meg

téríteni. Kérte, hogy a bíróság irgalmas ítéletet hozzon.

A perbeszéd elhangzása után a tábla Zachár-tanácsa megváltoztatta a törvényszék ítéletét és hathónapi börtönrre ítélte az egykor nagy társadalmi szerepet játszó uriaszonyt.

Az ítélet jogerős. Özv. Maderspach Károlyné büntetéséből már jelentékeny részt kitöltött: hat hét múlva szabadul a börtönből...

Külön anyagbeszerzési minisztérium Angliában

London, május 24. Az angol kormány összetételében végrehajtott személyi változások után most arról írnak a lapok, hogy egy külön minisztériumot állítanak fel az anyagbeszerzés ellátására. Az új minisztérium feladata az lenne, hogy

gondoskodjék a szükséges nyersanyagok sürgős beszerzéséről és ezzel gyorsítsa az

angol légi fölfegyverkezés végrehajtását. Az új minisztérium minden rendelkezésre álló emberi és anyagi erőforrást összpontosítana a légi fölfegyverzés gyorsítása érdekében.

Az új minisztérium további feladata lenne, hogy a légi fegyverkezési iparnak megfelelő anyagokkal való ellátása után a többi iparág terén is

hasonló tevékenységet fejtsen ki, hogy a hadianyaggyártás fokozását a jövőben biztosíthassák. Az anyagbeszerzési minisztérium felállításának az az előnye is lenne, hogy az egyes nemzetvédelmi minisztériumok szükségleteit központilag ellenőrizhessék. Azt hiszik, hogy az új minisztérium vezetését Sir Kinglev Wood, az új légügyi miniszterre bízák.

Prágában a cseh nemzeti szocialisták és a kommunisták győztek a községi választáson

Prágából jelentik: A prágai községi tanácsválasztások eredményeinek összeszámlálásával ma reggel lettek kész. A választások eredménye alapján a cseh nemzeti szocialista párt jelentékenyen megerősödött de a prágai kommunista párt is jóval több szavazatot kapott, mint a legutóbbi választások során. A szudétanémet vidéken Henlein pártja győzött. Henlein legtöbb helyen megkapta a szavazatok 90 százalékát. Prágában a szudétanémetek eddig sem játszottak jelentős szerepet. Most is csak néhány mandátumot kaptak. A Felvidéken 31 községben tartották meg a választásokat. A magyar párt azokon a helyeken, ahol jelöltek állított jelentékeny számú mandátumra tett szert.

Autonomiát követel a német félhivatalos

Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter foglalkozik a választásokkal és azt írja, hogy a csehszlovák kormánynak le kell vonnia a következményeket. Meg kell valószínűsíteni Hodzsa miniszterelnök ígéretét az integrálás

megoldására vonatkozóan. Ez nem lehet — a lap szerint más — mint a legmesszebbmenő önkormányzat megadása.

Párisból jelentik: A francia főváros megkönnyebbülve vette tudomásul, hogy a csehszlovák községi választások jelentékenyebb rendezavarás nélkül folytak le. A helyzetet súlyosnak ítélik, de úgy vélik, hogy Európa békéje a közeli napokban már nem sodorható veszélybe.

Az angol kormány diplomáciailag szoros együttműködést fejt ki a francia kormánnyal és minden erőfeszítést megtesz a feszültség enyhítésére. A francia diplomácia szerint az angol külügyminisztérium a londoni német

nagykövettel folytatott tárgyalásai nagy mértékben hozzájárultak a légkör enyhítéséhez.

A félhivatalos Petit Parisien azt írja, hogy a közvetlen veszélyt sikerült elhárítani, de még mindig nagy erőfeszítéseket kell tenni a helyzet tisztázása érdekében.

Vasárnap permanenciában volt a román külügyminisztérium

Bucuretiből jelentik: A külügyminisztérium vasárnap állandó permanenciában volt és óráról-órára tájékoztatta magát a legújabb eseményekről részben a csehszlovák követ, részben pedig a szövetséges államok kormányai által.

Elítélt timisoarai diákok

Timisoara, május 24. A hadbírók két napos tárgyalás után Vanca Ioan főiskolai hallgatót a helybeli politechnikum diákszövetségének elnökét, valamint Motet Eduárd és Totorescu Oreste diákokat a hatóságokkal szemben való ellensz-

güles miatt egyenkint hat havi fogházra, a katonai hatóság rendeletének be nem tartása miatt pedig egyenkint öthavi fogházra ítélte. Kivülük még nyolc diákot ítelt több havi fogházra a hadbírók törvényellenes cselekmények miatt.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok érkeztek

Steiner maradékoshoz
Calea Victoriei 3. az udvarban balra.

Halálra sujtotta a villám

Târgu-Săcuesc, május 24. A teljesen nyári májusvégi napokon több helyen voltak helyi zivatarok Treiscaune megyében. A legutóbbi zivatar Bretcu község határa fölött volt át és a mezőn munkaközben találta Klára János 60 éves földművest, akit a villám halálra sujtott.

Dimănăcescu legteljesebb támogatásáról biztosította a kisebbségi sajtót

Beszámoltunk már a Bucarestben megtartott vidéki lap-tulajdonosok értekezletéről. Az alábbiakban közöljük Dimănăcescu igazgatónak az értekezleten elmondott beszédét. Dimănăcescu miután üdvözölte a megjelenteket, a következő beszédet mondotta:

— Azért hívtam önöket, hogy személyesen megismerkedjem önökkel, hogy önöktől halljam problémáikat s hogy meglássuk, milyen mértékben tudunk együttműködni a problémák megoldásában s hogy lássuk, milyen mértékben készek önök tevékenységüket annak az újjáépítő munkának a szolgálatába állítani, amelyet Őfelsége kormányja a közjó érdekében folytat. Természetes, hogy gondot fordítottunk a vidéki sajtóra, amely fontos szerepet játszik az ország érdekében. Jórészt ismerjük az önök bajait s egyik legfőbb óhajunk, hogy emeljék lapjaik színvonalát. Ezért megfogjuk kísérelni, hogy önöket szerkesztőségi anyaggal lássuk el. E célból a sajtó- és propaganda-igazgatóságra tehetséges újságírókat fogunk összegyűjteni, akik a vidéki sajtó számára cikkeket fognak írni s egyúttal igyekezni fogunk, hogy rendelkezésükre bocsássunk friss belföldi és külföldi híreket. Rövid időn belül meg fogjuk határozni a módokat, amelyek szerint mi önöknek ezt a sajtószolgálatot rendelkezésükre bocsájtjuk s még ma meg fogjuk állapítani ez együttműködés alapelveit.

— De mindenekelőtt le kell szögeznünk a következőket: mint a fővárosi lapok, úgy a vidéki sajtó is ingadozás nélkül be kell, hogy illeszkedjék a román állam magasabbrendű érdekeinek új ritmusába. Őfelsége kormányja nem képvisel pártpolitikai érdekeket, hanem a közjót, az ország felvirágoztatása érdekében.

Akik önök közül nem tudnak beilleszkedni ebbe a ritmusba, le kell, hogy tegyék a tollat. Akik azonban segíteni fognak bennünket ebben az építőmunkában, a melyet véghez kell vinnünk, azoknak minden támogatásunkat megadjuk, hogy prosperáljanak.

— Önök a lakosság nagyrészt irányítják írásaikkal. Mint ahogy nem engedhető meg senkinek, hogy hibás, vagy célzatos értesítéseket terjesszen, épúgy senkinek sem engedhető meg, hogy rossz irányítást adjon. A mi kötelességünk lesz, hogy önöknek megadjuk a lehetőséget, hogy a legpontosabb értesülések-

nek és híreknek jussanak birtokába.

Azok a gondolatok, amelyek a trón és az ország szolgálatában álló tevékenységet irányítják, az uralkodó beszédei. Őfelségének a királynak

trónra lépésétől mind mostanig mondott beszédeit ugyanaz a gondolat hatja át a munka, a köz érdekében végzett munka és a nemzet és ország iránti mindenképp álló kötelesség.

Dimănăcescu igazgató elután Őfelsége a király különböző beszédeiből idézett és beszédét Őfelségének február 10-i beszédében mondott imával fejezte be: „A Mindenható áldja meg erőfeszítéseinket és adjon erőt mindnyájunknak, hogy mindent megtegyünk, amit meg kell tennünk, hogy ez a szép és gazdag ország szilárd alapokra helyeztessék és erőteljes fejlődése legyen.”

Kiütéses tifusz curtici község cigánynegyedében

A hajnyírástól való félelmében felakasztotta magát egy cigány

Arad, május 24. Az arad-megyei curtici községben, amely közvetlenül a magyar határ közelében van, kiütéses tifuszjárvány lépett fel. A községet vesztegár alá helyezték senki sem léphet be a faluba és senki sem hagyhatja el a községet.

Cosma Demeter dr. vármegyei főorvos a helyszínen tartózkodik, hogy személyesen tegye meg a szükséges intézkedéseket. A betegeket a kiűrtet iskolaépületben helyezték el. Elrendelte a főorvos, hogy község cigánynegyedét, ahol a veszedelmes járvány fellépett fertőtlenítsék, a cigány lakosokat pedig nyírják meg. A járványnak egyébként csak a cigánynegyedben vannak betegek, a községre egyelőre még nem

terjedt át a kiütéses tifusz. Az egyik cigány a nyírástól való félelmében felakasztotta magát lakásának padlásán. Szerencsére még idejében levágták a kötélről és megmentették az életnek, egyúttal pedig a kötelező hajnyírást is végrehajtották rajta.

A járványnak eddig egy halálos áldozata van, egy tizennégyéves cigányleány.

Egy gherlai csizmadiamester gyilkos merénylete lánya ellen és öngyilkossága

Gherla, május 24. Megdöbbentő családi dráma játszódott le hétfőn reggel a Candia ucca 29. számú házában, Brudner József 63 éves cipésmester lakásán. Az idős cipésmester

megtámadta a szobájában alvó tizenkilenc éves Aranka leányát és egy kötőrő kalapáccsal kétszer fejbesújtotta.

A leány már az első ütésre felriadt, de még mielőtt sikerült volna elmenekülnie, már a második ütés sújtott le rá. A szerencsétlen leány pusztán

kézzeivel beverte az ablakot és az ablakon át a szomszédban lakó nővérehez menekült. Mialatt nővérenek elpanaszolta a vele történeteket, az idős cipésmester a kertben járkált és a szomszédok kérdéseire zavaros feleleteket adott. Később felment a padlásra s amikor az egyik szomszéd, Balázs Ferenc, nyugdíjas pénzügyőr utánament, az egyik gerendán felakasztva találta. Levágták, a szíve még vert, de már nem sikerült életrekelteni és pár perc múlva meghalt.

A városban úgy tudják, hogy az öngyilkos Brudner beteges hajlamu volt és mind a három leányát állandóan üldözte. A kisebbik lányának komoly udvarlója akadt, de az apa nem akarta férjhezmenéséhez beleegyezését adni. Brudner csizmájában élesre fent kést találtak s ebből arra következtettek, hogy már régebben készült a leánya elleni merényletre. Brudner Aranka állapota különben nem ad okot aggodalomra.

Elemi erejű itéletidő septe végig Simleul Silvanieit és környékét

A szőlőkben és gyümölcsösökben nagy kárt okozott a jég

Simleul-Silvaniei, május 24. Tegnap délelőtt félkettőkor hatalmas elemi erejű jégvihar szántott végig Simleul-Silvaniein és a közeli környéken. Hasonló felhőszakadásra és jégesőre senki sem emlékszik a városban s az évszázados feljegyzések sem emlékeznek meg ilyen nagyarányú itéletidőről. Galambtojás nagyságú jégdarabok hullottak csaknem egy órán keresztül. Mintha bombazápor árasztotta volna el a várost. Fűlsiketítő zaj közepette szakadtak a jégdarabok.

A jégeső teljesen tönkrement a Magura-hegy szőlőit és

gyümölcsöseit s Bochi, Sar-masag, Lompert és Ilosva helységek szőlőiben és veteménye-seiben is hasonló pusztítást okozott. A fákat teljesen megkopasztotta, a lombok úgy hulltak le, mint mikor ősszel az első dér megcsípi a leveleket.

Simleul-Silvaniei több uccáján a jégeső után tizenöt-husz centiméter magasságban állt a jég. A házak cserép tetőzetét a jégeső igen sok helyen szétverte s a jégeső irányába eső ablakok is áldozatul estek az itéletidőnek. A város környékén galambok és más madarak

holttesteire akadtak. A madarakat, amelyek nem tudták idejében biztos helyre menekülni, agyonverték a jégdarabok.

A Maguráról lefolyó patakok elöntötték Simleul-Silvaniei utvonatát. A város főutvonatán a Ferdinand király uton csak hétfő délelőtt sikerült helyreállítani a közlekedést.

A kár óriási, bár eddig még hozzávetőlegesen sem lehetett megállapítani teljes nagyságát. A szőlőkben és szántóföldeken száz százalékosnak lehet a kárt tekinteni.

Hadbíróság elé kerülnek a csavargásért perbefogott vádlottak

Oradea, május 24. A törvényszék második szekciójában Kubányi István és Cartis Ioan csavargásért állottak. A büntetőtörvénykönyv szerint csavargás vétségét követi el, akinek nincs állandó foglalkozása, sem bejelentett lakása, vagy az, akinek van ugyan lakása, de nem dolgozik és az állami munkaközvetítő által felajánlott munkát 15 napon belül nem fogadja el. Csavargónak minősítik az uccai kártvázókat és szerencsejátékosokat is.

Az ostromállapotról szóló rendelet törvény a csavargási vétségeket is a hadbíróság hatáskörébe utalja. Dr. Ieremia ügyész indítványára a törvényszék a két csavargási ügyet áttette a hadbírósághoz.

Kízuhan az uttestre és szörnyethalt egy timisoarai hadnagy

Timisoara, május 24. — A vasárnapról hétfőre virradó éjszaka halálos baleset érte Ion Sivan huszonnégy éves hadnagyot. A fiatalember egyik tisztársánál volt vendégségben ahol kihajolt az első emeleten lévő lakás ablakán, amelyen keresztül az uttestre zuhant. Mire a lakásban tartózkodók segítségére siettek, a szerencsétlenül járt fiatalember kiszenvedett.

Elsimult a lengyel-cseh incidens

Varsóból jelentik: A lengyel lapok közlik a Prágában történt demarsra adott cseh választ. A csehszlovák külügyminisztérium hangsúlyozta, hogy a csapatmozdulatok nem irányultak Lengyelország ellen és a csapatokat már vissza is vonták.

A lengyel lapok megállapítják, hogy Franciaország és Anglia közös fellépése különösen pedig Anglia diplomáciai közbelépése enyhítette a csehszlovák felszültséget.

CSUPAFA-HAJÓ

Dartmouthban egy hajót építenek, ugyanolyan módon, mint száz esztendővel ezelőtt. Az építéshez semmiféle ércet nem használnak, hanem az egész építésvég kizárólagosan fa, nehez csak és tölgysfa. A „Research”-ról van szó, az angol haditengerészet hajójáról melynek legénysége magnétikus kutatásokat fog végezni a tengelen.

Súlyos autóbusz-szerencsétlenség 1 halottal és 21 súlyos sebesüléssel

București, május 24. — A Târgu-Viste-București országúton Bîlcurești község mellett egy társasgépkocsi, amelyet Tautu sofiőr vezetett, egy mély sáncba fordult. Bucea Ion csendőrszervező a helyszínen meghalt, a többi huszonegy utast súlyos sebesülésekkel szállították a târgu-vistei kórházba.

PETRESCU COMNEN a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozott a román küldöttség népszövetségi tevékenységéről

București, május 24. Petrescu Comnen külügyminiszter ma nyilatkozatot adott a sajtó képviselőinek és rendkívüli megelégedéssel nyilatkozott a népszövetségi ülészen elert eredményekről.

— Hogy a népszövetségi ülészen mennyire jelentőség-teljes volt, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy

hat aktív külügyminiszter vett részt az ülésen.

— Általában a román delegációt két elv vezérelte az ülészen: 1. hogy Romániával a teljes egyenlőség alapján tárgyaljanak, 2. ama szükségesség, hogy a Népszövetség inkább politikai organizmus legyen és minél kevésbé ítélő fórum, mint a múltban volt.

Végül elmondotta Petrescu Comnen, hogy az összes mértékadó faktorokban a legnagyobb megelégedést keltette. Románia bel- és külpolitikai irányvonala. Az a belső harmoniát szolgáló nagy munka, amelyet Öfelsége kezdett meg az országban, igazi csodálatot keltett az összes befolyásos körben.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetés 10 lejért közölünk. Jelígelével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

POSTA

Róna fényképésznél legolcsóbb, legszebb a fénykép!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni!

Zsidónő jelígelére levél van a kiadóban.

ÁLLÁS

Bevezetett helyre, fix fizetéssel és jutalékkal, 2000 lejen felüli biztos keresettel, gyakorlott lapkihordót felvesszünk. A liget környékén lakók előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Gépészt keresek, percentest cséplőgép mellé. Jelentkezni Szarvasy, Paťal, Sălaj.. 2121

Ioșia telepen lakó lapkihordót bevezetett helyekre felvessz a Friss Ujság. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Megbízható ügyes, fiatal mindenes kis családhoz azonnalra vagy elsejére felvétetik. Cim a kiadóban. 2127

Jó családból 14 éves, románul beszélő leányt gyermek mellé azonnalra keresek. Episcopul Radu 3. Házmeester 2139

VÉTEL-ELADÁS

Eladó két ajtós jégsekreány. Cim a kiadóban. 2061

Cukrárszoknak aparátust és géphez való kádat olcsón javít és újat készít. Kiss kádár, Piața Venetia 11. 2141

Makulatura ujságpapir kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

Eladó hintaszék, gyermekfürdőkád, lámpaernyők, virágállvány. Cim a kiadóban. 2062

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

KÜLÖNFÉLE

Közpülözést és masszírozást szakszerűen vállalom, meghívásra házhöz megyek. Veressné, Calea Victoriei 83. 2123

Társat keresek 7 holdas szőlőhöz és 18 db. disznóhoz. Ugyanott egy faj számár eladó. Str. Aurel Vlaicu 2-a. 2138

Elveszett Dobai Alexandru névre szóló kijelentő. Megtalálója a kiadóban jutalom ellenében adja be. 2140

Wertheim-

pénzkazettát

készít

STERN mechanikus Oradea, Avram Iancu-u. 18.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNEL ORADEA

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI: 7.30: A reggeli műsor közvetítése, majd: hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés, 13: Gramofonlemez. 13.25: Sporthíreknek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Gyermekóra. 19: Columbia tánczenekar. — 20.40: Evantia Continescu román népdalokat énekel. 21.25: A Rádiózenekar szimfonikus hangversenye. Vezényel N. Radulescu. 22.30: Hírek. 22.45: Hanglemez. 23.45: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

BUDAPEST I. Az ifjúság és az első magyar zárások csoport szentmiséje és közös áldozása a Hősző-terén. A szentmisét Verdier János bíboros, Páris érseke mórja. 11.40: Hírek. 12: Cigányzene. 13: Hangszó. 13.10: Pontos időjelzés. 13.20: Operaházi zenekar. 14.45: Lemezek. 16: Mesék. 16.30: Zongoraszámok. 17: A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus első nyilvános ülésének kezdete. 17.20: Katonazene. 18.30: Magyar nóták. 19.30: Kard és lant. 19.55: Szalonzene. 20.45: Eucharisztikus hajókörmény a Dunán. 22.10: Hírek. 22.35: Hangversenyzenekar. — 23.10: Olasz nyelvű előadás. 24: Hírek

Tisztviselők, munkások és minden alkalmazott után az új törvény rendelkezései szerint levonandó személyzeti adók befizetésére készült és a Pénzügyigazgatóság által jóváhagyott

Stat-könyvek

és lapok kaphatók a

Pásztor Ede cégnél Oradea, Piața Mihai Viteazul 4

Telefon automata 28 00.

Ara 40 és 70 lei